

CÁC KẾ HOẠCH BAY ĐẢM BẢO AN TOÀN, AN NINH HÀNG KHÔNG TRONG GIAI ĐOẠN DỊCH BỆNH

PGS.TS. NGUYỄN DUY ĐỒNG

Học viện Kỹ thuật Quân sự

ThS. PHẠM NGỌC SÁU

Cảng hàng không Quốc tế Vân Đồn

ThS. TRỊNH ĐỨC THẮNG

Hội Khoa học và Công Nghệ HKVN

ThS. NGUYỄN NGỌC TÂN

Hội Khoa học và Công Nghệ HKVN

TÓM TẮT:

Vấn đề tổ chức hoạt động vận tải hành khách cho 5 lĩnh vực: Hàng không, đường bộ, đường sắt, đường thủy nội địa và đường biển trong thời gian tới, khi mà các địa phương đã và đang nới lỏng biện pháp giãn cách là một vấn đề rất cần quan tâm. Bài viết này, chúng tôi tập trung vào việc đánh giá và gợi mở về công tác đảm bảo an toàn, an ninh cho sự khôi phục lại hoạt động của ngành Giao thông Hàng không trong điều kiện mới. Bài viết cũng đã đề xuất được mô hình tham gia giao thông an toàn trong giai đoạn dịch bệnh Covid 19 và đề xuất những điều kiện cần thiết khi hành khách hàng không tham gia giao thông sao cho phù hợp và thích nghi với điều kiện bình thường mới.

Từ khóa: Giao thông Hàng không, an toàn, an ninh, giai đoạn dịch bệnh Covid 19

ABSTRACT:

The issue of organizing passenger transport activities for 5 areas: aviation, road, railway, inland waterways and seaways in the coming time, when localities have been loosening social distancing measure is a matter of great concern. In this article, we have focused on assessing and suggesting work to ensure safety, security for the resumption of the Air Transport industry in these new conditions. The article also proposes a model of safe traffic participation during the Covid 19 epidemic period. It proposes necessary conditions for airplane passengers so that it is appropriate and adaptive to the new normal condition.

Keywords: Air Transport, safety, security, Covid 19 epidemic period

I. MỞ ĐẦU

Từ khi xuất hiện dịch bệnh Covid 2019 hoành hoành, đến nay nhiều chuyên gia cho rằng: Tình hình dịch Covid ở một số địa bàn trọng điểm đã thâm nhập khá sâu vào cộng đồng và có xu hướng trở thành dịch lưu hành. Cách chống dịch như từ năm 2020 trở về trước, khi chưa có vắc xin, tìm cách tách F0 ra khỏi cộng đồng, tức là chủ trương “zero Covid 19” đến nay không còn phù hợp nữa, đặc biệt là đối với các thành phố lớn. Vì vậy, cần có sự đánh giá cơ bản để tìm cách ứng phó sao cho phù hợp và thích nghi với điều kiện mới để chuyển từ trạng thái “zero Covid

19” sang trạng thái “Thích ứng an toàn, linh hoạt, kiểm soát hiệu quả dịch Covid 19”. Trước bối cảnh đó chúng ta cần một chiến lược mới. Liên quan đến vấn đề này, Bộ y tế có công điện đề nghị các tỉnh, thành quán triệt công tác xét nghiệm. Theo đó cần tập trung xét nghiệm tại các địa bàn có nguy cơ cao, rất cao, xét nghiệm gộp mẫu theo hộ gia đình, phòng ở và các hộ liền kề và thường xuyên kiểm tra để phát hiện sớm các ca bệnh, ổ dịch... với phương châm của Ban chỉ đạo quốc gia là:

+ Y tế (trong đó có xét nghiệm) là trụ cột, là trung tâm.

+ Kinh tế là cơ sở nền tảng;

+ Dữ liệu khoa học công nghệ là then chốt;

+ Ổn định chính trị xã hội, bảo đảm an sinh là trọng yếu và thường xuyên;

+ Ý thức người dân, vắc xin, thuốc chữa bệnh là điều kiện tiên quyết, căn cơ;

+ An toàn để sản xuất, sản xuất phải an toàn.

Các nước Mỹ, Úc, Nhật và Ấn Độ vừa ra thông cáo chung tại cuộc họp ở Washington DC ngày 24/9/2021 khẳng định quyết tâm thúc đẩy khu vực Thái Bình Dương - Ấn Độ Dương tự do, rộng mở dựa trên luật lệ, luật pháp quốc tế. Các nước cũng cam kết hợp tác trong 4 lĩnh vực: Vắc xin, biến đổi khí hậu, công nghệ mới nổi quan trọng và vũ trụ.

Phòng chống dịch như chống giặc từ sớm, từ xa. Khi giãn cách xã hội (social distancing) hay phong tỏa (lockdown) phải theo nguyên tắc ở phạm vi nhỏ hẹp nhất có thể.

II. DỊCH BỆNH VÀ GTVT

Thủ tướng Chính phủ chỉ thị: Người dân khi đã tiêm đủ liều vắc xin thì được tham gia công tác sản xuất và vận chuyển hàng hóa. Ngành Giao thông vận tải (GTVT) cần tạo ra các tuyến luồng xanh trong vận tải trên đường, các thủ tục linh hoạt ra vào cảng, kho, nhà ga, sân bay, nhà máy, khu công nghiệp, khu chế xuất, v.v...

Gần đây Bộ GTVT đưa ra văn bản kèm theo dự thảo để lấy ý kiến về kế hoạch tổ chức hoạt động vận tải hành khách của 5 lĩnh vực (hàng không, đường bộ, đường sắt, đường thủy nội địa và đường biển) trong thời gian các địa phương nới

lồng biện pháp giãn cách. Với tinh thần nói lỏng nhưng không buông lỏng và vẫn phải thực hiện 5K, 5T phòng dịch, bằng văn bản lấy ý kiến do Thứ trưởng Bộ Giao thông vận tải Lê Đình Thọ ký kèm theo dự thảo về kế hoạch được gửi tới các bộ, ngành và các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương nhằm khôi phục hoạt động vận tải hành khách sao cho phù hợp với từng bước nói lỏng giãn cách xã hội; đáp ứng nhu cầu đi lại của người dân, đảm bảo an toàn, thông suốt và thống nhất giữa các địa phương. Các chuyên gia kiến nghị cần coi doanh nghiệp là một chủ thể trong ứng phó Covid, cần giao quyền và trang bị, nâng cao năng lực y tế tại chỗ cho họ. Cho họ chủ động tự xét nghiệm, tự điều trị các ca F0 nhẹ.

Theo dự thảo, về nguyên tắc chung, tại các nơi đang thực hiện chỉ thị 16 sẽ không tổ chức hoạt động vận tải hành khách (trừ các trường hợp được cấp có thẩm quyền cho phép). Tuy nhiên, tại các cảng hàng không (CHK), sân bay (SB), nhà ga đường sắt vẫn được hoạt động và tiếp nhận khách để đi, đến các địa phương khác, nơi không áp dụng chỉ thị 16.

Tại các nơi đang thực hiện chỉ thị 15 và 19 được tổ chức vận tải khách theo mức độ hạn chế tỉ lệ % xe kinh doanh vận tải hàng, hành khách của từng phương thức vận tải, trong khi ở các địa phương đang thực hiện mức độ bình thường mới sẽ tổ chức vận tải hành khách hoạt động bình thường với các phương án được đưa ra phù hợp.

Gần đây theo Nghị quyết 128 của Chính phủ ban hành quy định tạm thời "Thích ứng an toàn, linh hoạt, kiểm soát hiệu quả dịch Covid 19". Theo đó, toàn quốc sẽ áp dụng việc phân loại 4 cấp độ dịch như sau:

+ Cấp 1: Nguy cơ thấp (bình thường mới) tương ứng với màu xanh sẽ được tổ chức các hoạt động ngoài trời, hàng ăn, giáo dục, du lịch, thể dục, rạp phim; lưu thông, vận chuyển hàng hóa nội tỉnh hoặc liên tỉnh cùng vận tải hành khách

Bảng 1. Sự khác biệt giữa chỉ thị 15, 16 và 19 của Chính Phủ

	Chỉ thị 15	Chỉ thị 16	Chỉ thị 19
Tập trung đông người	<p>Cách ly toàn xã hội. Mọi người đều phải ở nhà, chỉ ra ngoài khi thật sự cần thiết.</p> <p>Không tập trung quá 2 người ngoài công sở, bệnh viện, trường học và nơi công cộng.</p> 	<p>Đình các sự kiện tập trung trên 20 người 1 phòng.</p> <p>Đình tất cả các hoạt động văn hóa, thể thao, giải trí</p> <p>Không tụ tập từ 10 người trở lên ngoài công sở, bệnh viện, trường học.</p>	<p>Đình lễ hội, nghi lễ tôn giáo, giải đấu thể thao, sự kiện có tập trung đông người.</p> <p>Không tập trung đông người tại nơi công cộng, ngoài công sở, bệnh viện, trường học.</p> <ul style="list-style-type: none"> Đối với Tỉnh, Thành phố trực thuộc TW có nguy cơ: Không tập trung quá 20 người. Đối với Tỉnh, Thành phố trực thuộc TW có mức nguy cơ thấp: Không tập trung quá 30 người.
Khoảng cách an toàn tối thiểu			
Các cơ sở kinh doanh	<p>Tạm đình chỉ hoạt động các cơ sở kinh doanh dịch vụ.</p> <p>Các cơ sở kinh doanh các loại hàng hóa, dịch vụ thiết yếu được mở cửa.</p> 	<p>Tạm đình chỉ hoạt động các cơ sở kinh doanh dịch vụ.</p> <p>Các cơ sở kinh doanh các loại hàng hóa, dịch vụ thiết yếu được mở cửa.</p> 	<p>Tạm đình chỉ hoạt động các cơ sở kinh doanh không thiết yếu: karaoke, quán bar, mát-xa, cơ sở làm đẹp, vũ trường...</p> <p>Mở cửa trở lại:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nhà hàng, khách sạn, quán ăn, bán buôn, bán lẻ... Khu tập luyện thể thao, lưu di tích, danh lam thắng cảnh.
Hoạt động vận tải	<p>Đình hoạt động vận chuyển hành khách công cộng, trừ trường hợp cần thiết.</p> <p>Hạn chế tối đa hoạt động của các phương tiện cá nhân.</p> 	<p>Hạn chế di chuyển từ vùng có dịch đến các địa phương khác.</p> <p>Hạn chế các chuyến bay từ Hà Nội, Thành phố Hồ Chí Minh đến nơi khác.</p> 	<p>Dịch vụ vận chuyển hành khách công cộng, liên tỉnh, nội tỉnh được hoạt động trở lại.</p> <p>Dịch vụ vận chuyển hành khách bằng đường hàng không áp dụng các biện pháp phù hợp đặc thù, bảo đảm an toàn cho hành khách.</p>

công cộng (VTHKCC) đường bộ, đường thủy nội địa, hàng hải được phép hoạt động (riêng đường hàng không và đường sắt theo quy định riêng)

+ Cấp 2: Nguy cơ trung bình tương ứng với màu vàng
 + Cấp 3: Nguy cơ cao tương ứng với màu cam
 + Cấp 4: Nguy cơ rất cao tương ứng với màu đỏ

Phạm vi đánh giá cấp độ dịch từ quy mô cấp xã. Khuyến khích đánh giá ở phạm vi quy mô nhỏ nhất có thể nhằm đảm bảo linh hoạt, hiệu quả.

Về biện pháp áp dụng theo cấp độ dịch, các biện pháp y tế bao gồm cách ly y tế, xét nghiệm, thu dung, điều trị, tiêm chủng thực hiện theo hướng dẫn của Bộ Y tế ở tất cả các cấp độ.

Bảng 2: Đối với tổ chức, cơ quan, doanh nghiệp

	Biện pháp	Cấp 1	Cấp 2	Cấp 3	Cấp 4
1.	Tổ chức hoạt động tập trung trong nhà, ngoài trời	Không hạn chế số người	Hạn chế, có đ/k	Không tổ chức. Hạn chế, có đ/k	Không tổ chức. Hạn chế, có đ/k
2.	VTHKCC đường bộ, đường thủy nội địa, hàng hải đảm bảo phòng chống dịch Covid 19	Hoạt động	Hoạt động/ Hoạt động có đ/k	Không Hoạt động/ Hoạt động hạn chế có đ/k	Không Hoạt động/ Hoạt động hạn chế có đ/k
3.	Lưu thông, vận chuyển hàng hóa nội tỉnh hoặc liên tỉnh	Hoạt động	Hoạt động	Hoạt động	Hoạt động
4.	Sản xuất, kinh doanh dịch vụ				
4.1	Cơ sở SX, đơn vị thi công các DA công trình giao thông, XD	Hoạt động	Hoạt động	Hoạt động	Hoạt động
4.2	Cơ sở kinh doanh dịch vụ bao gồm TTTM, siêu thị, cửa hàng tiện ích, chợ đầu mối	Hoạt động	Hoạt động	Hoạt động	Hoạt động/ Hoạt động hạn chế
4.3	Nhà hàng, quán ăn, chợ truyền thống	Hoạt động	Hoạt động	Hoạt động	Hoạt động hạn chế
4.4	Cơ sở kinh doanh các dịch vụ có nguy cơ lây nhiễm	Hoạt động/ Hoạt động hạn chế	Ngừng hoạt động /Hoạt động hạn chế	Ngừng hoạt động / Hoạt động hạn chế	Ngừng hoạt động
4.5	Hoạt động bán hàng rong, vé số dạo...	Hoạt động	Hoạt động/ Hoạt động có đ/k	Ngừng hoạt động / Hoạt động hạn chế	Ngừng hoạt động
5.	Hoạt động giáo dục, đào tạo trực tiếp	Hoạt động	Hoạt động/ Hoạt động hạn chế	Hoạt động hạn chế	Ngừng hoạt động /Hoạt động hạn chế
6.	Hoạt động cơ quan, công sở	Hoạt động	Hoạt động	Hoạt động hạn chế	Hoạt động hạn chế
7.	Các cơ sở tôn giáo, tín ngưỡng, thờ tự	Hoạt động	Hoạt động/ Hoạt động hạn chế	Hoạt động hạn chế	Ngừng hoạt động
8.	Hoạt động nghỉ dưỡng, KS, nhà nghỉ, tham quan du lịch, biểu diễn văn hóa nghệ thuật, TDTT				
8.1	Cơ sở địa điểm nghỉ dưỡng, KS, nhà nghỉ, điểm tham quan du lịch	Hoạt động	Hoạt động	Hoạt động hạn chế	Ngừng hoạt động/ Hoạt động hạn chế
8.2	Bảo tàng, triển lãm, thư viện, rạp chiếu phim, cơ sở, địa điểm biểu diễn văn hóa, nghệ thuật, TDTT	Hoạt động	Hoạt động hạn chế	Hoạt động hạn chế	Ngừng hoạt động
9.	Ứng dụng CNTT	Áp dụng	Áp dụng	Áp dụng	Áp dụng

Bảng 3: Đối với cá nhân

	Biện pháp	Cấp 1	Cấp 2	Cấp 3	Cấp 4
1.	Tuân thủ 5K	Áp dụng	Áp dụng	Áp dụng	Áp dụng
2.	Ứng dụng CNTT	Áp dụng	Áp dụng	Áp dụng	Áp dụng
3.	Đi lại của người dân từ địa bàn có cấp độ dịch khác nhau	Không hạn chế	Không hạn chế	Không hạn chế, có đ/k	Hạn chế
4.	Điều trị tại nhà đối với người nhiễm Covid 19	Áp dụng	Áp dụng	Áp dụng	Áp dụng

III. AN TOÀN BAY NỘI CHUNG TRONG GIAI ĐOẠN DỊCH BỆNH

Theo thống kê của các hãng hàng không cho thấy “yếu tố con người chiếm 70 - 80% các vụ tai nạn trong lịch sử hàng không dân dụng và quân sự. Điều này đòi hỏi việc xây dựng cả một văn hóa an toàn, an ninh hàng không phải gắn chặt với văn hóa của mỗi quốc gia, mỗi cá nhân”.

Với đặc thù tiêu chuẩn khắt khe của ngành hàng không, với tính chất biến động của ý thức, hành vi con người, công tác về văn hóa an toàn là một hoạt động thường xuyên, liên tục trường kỳ, đòi hỏi cơ quan quản lý Nhà nước và các doanh nghiệp tham gia cung cấp dịch vụ hàng không phải từng bước củng cố, hoàn thiện hệ thống văn hóa an toàn. Thông qua đó góp phần đảm bảo an toàn tuyệt đối cho mọi hành khách trên mỗi chuyến bay.

Văn hóa an toàn là một quá trình lịch sử tích lũy hình thành và phát triển nằm trong ý thức, cách ứng xử, tinh thần trách nhiệm của mỗi người tham gia Giao thông Hàng không vì lợi ích bản thân và vì lợi ích của cộng đồng.

Trên thực tế để có văn hóa an toàn phụ thuộc chủ yếu vào mỗi cá nhân, việc nâng cao nhận thức, làm chuyển biến ý thức và thay đổi hành vi đối với con người làm góp phần kiểm chế, giảm thiểu tai nạn và sự cố hàng không.

Thêm nữa, theo các nghiên cứu cho biết: các biến thể Covid gần đây có khả năng lây truyền trong không khí tốt hơn nhiều so với chủng ban đầu. Ví dụ biến thể alpha ở Anh có khả năng lây nhiễm cao gấp 43 - 100 lần so với chủng ban đầu. Người mắc biến thể alpha có tải lượng virus phát tán vào không khí nhiều gấp 18 lần so với tải lượng virus thông thường. Trước đây virus tồn tại trong nước bọt, nước mũi và lây truyền tới người khác qua các giọt bắn. Nghiên cứu mới cho thấy virus trong hạt khí dung ngày càng tăng lên. Hạt khí dung có dạng rắn hoặc lỏng, nhỏ hơn

giọt bắn nhiều lần và lơ lửng trong không khí. Điều này cho thấy virus Sar.cov.2 đang tiến hóa khá nhiều trong việc di chuyển trong không khí. Việc giữ khoảng cách 2m là chưa đủ để tránh nhiễm virus trong phòng kín. Nghiên cứu cũng cho biết các hạt chứa đầy virus từ cuộc nói chuyện của người bị nhiễm bệnh Covid không đeo khẩu trang có thể nhanh chóng di chuyển đến vùng thở của người khác chỉ trong vòng 1 phút ngay cả khi cách nhau 2m. Do đó cần đeo khẩu trang thật kín khi ở nơi công cộng và ngay cả trong tòa nhà để phòng ngừa. Đồng thời, nên cải tạo hệ thống thông gió, tăng cường lọc và vệ

sinh không khí bằng các tia cực tím.

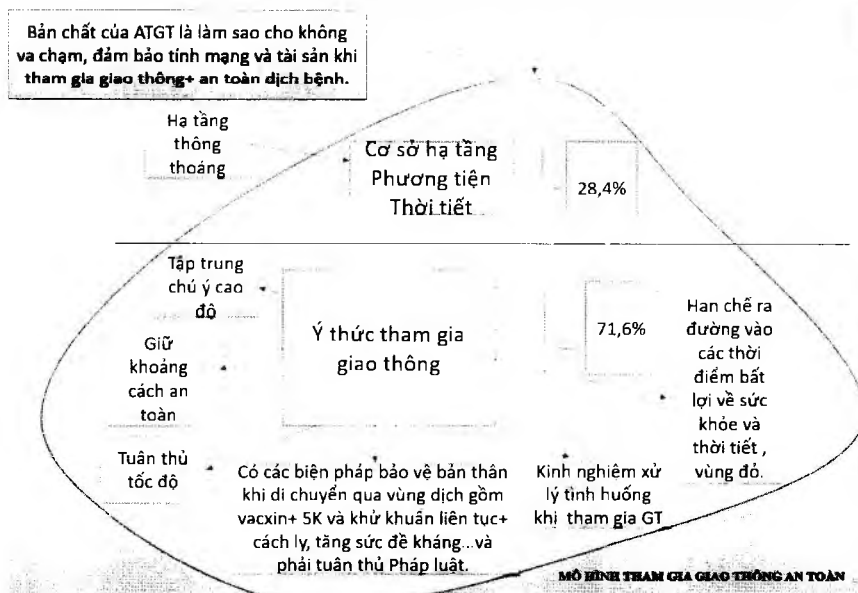
Do vậy, đối với hành khách trước khi bay cần đảm bảo không nhiễm bệnh cho mình và không lây nhiễm cho người khác. Hành khách cần khai báo y tế trước khi bay theo trang web của Bộ y tế.

Đội bay cần khử khuẩn, vệ sinh máy bay trước lúc cất cánh và sau khi hạ cánh. Hành khách cần tuân thủ về an ninh, an toàn hàng không do tiếp viên và tổ lái máy bay đưa ra hướng dẫn ban đầu trong suốt chuyến bay.

Tránh tháo khẩu trang trong suốt quá trình bay, sử dụng khăn lau

Hình 1: Sân bay Vân Đồn phục vụ các chuyến bay giải cứu

Hình 2. Mô hình tham gia ATGT trong giai đoạn dịch bệnh

chống khuẩn, kính bảo hộ, găng tay y tế, v.v... thực tế cho thấy mức độ rủi ro càng cao khi tiếp xúc càng nhiều người, đặc biệt là tiếp xúc với người bệnh, vì vậy cần hạn chế thấp nhất việc tiếp xúc với người khác và tiếp xúc với vật dụng sử dụng công cộng.

Có các biện pháp khử khuẩn trước, trong và sau khi bay với người, hành lý và tuyệt đối đảm bảo an toàn thông tin trong an toàn hàng không.

Thời dịch bệnh thì đường đi thường thông thoáng hơn nhưng yếu tố con người là quan trọng nhất khi tham gia giao thông cần có ý thức tránh chủ quan để bảo vệ mình và người thân khi di chuyển.

Khi kiểm soát được tình hình dịch bệnh, sắp tới Hàng không Việt Nam có dự kiến sẽ cho phép những "hành khách xanh" (đã tiêm vắc xin, Test Real time RT-PCR âm tính, F0 khỏi bệnh,...) đi phương tiện thiết bị xanh theo quy trình xanh bay theo hành lang xanh giữa các khu

vực vùng xanh với nhau đảm bảo an toàn cho người và phương tiện. Xanh ở đây theo nghĩa là an toàn về mọi mặt (kể cả dịch bệnh) và thân thiện môi trường.

Theo các chuyên gia thì các tỉnh, thành gọi là vùng xanh khi tại đó hầu hết người dân đủ tiêu chuẩn để tiêm đã tiêm vắc xin mũi thứ nhất và đạt ít nhất khoảng 20-25% trở lên đã tiêm mũi 2 thì tại nơi đó mới có thể trở lại trạng thái "bình thường mới".

Theo thông tin từ Cục Hàng không Việt Nam (HKVN) ngày 8/9/2021 cơ quan này đã có văn bản báo cáo Bộ GTVT phê duyệt kế hoạch khai thác các đường bay thường lệ trong giai đoạn dịch bệnh. Theo đó Cục HKVN phân chia 22 CHK-SB ở 21 tỉnh, thành của cả nước đang khai thác thành 3 nhóm A, B và C.

+ Sân bay nhóm A gồm sân bay các tỉnh, thành không có khu vực áp dụng giãn cách xã hội theo chỉ thị 16;

+ Sân bay nhóm B thuộc các tỉnh, thành chỉ áp dụng giãn cách xã hội theo từng khu vực (cấp quận, huyện trở lên) theo chỉ thị 16;

+ Sân bay nhóm C thuộc các tỉnh, thành đang áp dụng giãn cách xã hội

IV CÁC KẾ HOẠCH BAY ĐẢM BẢO BIỆN PHÁP AN TOÀN, AN NINH HÀNG KHÔNG TRONG TÌNH HÌNH " BÌNH THƯỜNG MỚI "

Với 3 nhóm sân bay A, B và C như nêu trên, Cục hàng không đề xuất giai đoạn 1 áp dụng thí điểm 4 tuần sau khi kế hoạch được duyệt. Lưu ý trong giai đoạn này, các hãng hàng không chỉ được mở bán các chuyến bay có ngày khởi hành trong vòng 4 tuần kể từ ngày kế hoạch được Bộ GTVT phê duyệt. Nếu thí điểm 4 tuần đầu tiên thực hiện thông suốt, giai đoạn 2 sẽ tiếp tục triển khai thêm các chặng bay...

Theo chủ tịch Hội Khoa học và Công nghệ hàng không Việt Nam

Bảng 4. Biện pháp an ninh, an toàn HK trong tình hình "bình thường mới".

Giải pháp	Nội dung chính
1. Bối cảnh chung	Bối cảnh tình hình dịch bệnh Covid-19 trên thế giới và Việt Nam trong 2 năm qua, những ảnh hưởng nặng nề tới ngành Hàng không
2. Các biện pháp an ninh, an toàn hàng không hiện tại	a. Các biện pháp an ninh, an toàn áp dụng trước khi có Covid-19, khi dịch Covid-19 xuất hiện và lây lan rộng. b. Đánh giá chung về hiệu quả các biện pháp này.
3. Sự cấp thiết xây dựng giải pháp an ninh, an toàn hàng không trong tình hình "bình thường mới"	a. Nói về tương lai, các dự báo về tình hình Covid-19 và các chính sách của Chính phủ trong tương lai. b. Sự phù hợp/không phù hợp của các biện pháp an ninh, an toàn hiện tại trong tình hình mới. c. Các vướng mắc, khó khăn.
4. Giải pháp an ninh, an toàn hàng không trong tình hình mới	Các giải pháp bao gồm: a. Về thể chế: Cần có những sự thay đổi về quy định pháp luật để tạo hành lang triển khai. Hành lang pháp lý là yếu tố quan trọng trong việc có được triển khai hay không. b. Về cơ sở vật chất: Cần bổ sung những trang bị, thiết bị gì để đảm bảo an toàn chống dịch cho hành khách. Các công nghệ mới như Trí tuệ nhân tạo để nhận diện hành khách, khử trùng tự động, phủ nano lên các bề mặt kim loại để chống dính bám vi-rút và rất nhiều các công nghệ mới khác. c. Hệ thống thông tin: Sử dụng các dữ liệu trung tâm, kết nối dữ liệu thành thể thống nhất. Áp dụng các phần mềm và ứng dụng di động để việc làm thủ tục nhanh chóng, kiểm soát chặt chẽ. d. Xây dựng quy trình chặt chẽ: Sửa đổi lại các quy trình để tối ưu hoạt động, tránh các vấn đề phát sinh để rút ngắn thời gian khách phải chờ ở sân bay, giúp an toàn hơn cho hành khách. e. Thay đổi kỹ năng đội ngũ nhân viên: Đào tạo các kỹ năng xử lý tình huống liên quan đến dịch Covid-19 và cách để tránh lây nhiễm. Đây là việc dễ bị bỏ qua, nhưng ý thức lại là việc quan trọng nhất để đảm bảo an toàn cho hoạt động hàng không.

TS. Trần Quang Châu nhìn nhận sau 2 năm chống dịch, ngành hàng không đã có một số kinh nghiệm nhất định để ứng phó phòng dịch. Đặc biệt cùng với số người được tiêm vắc xin tăng hơn nhiều nên đã đến lúc cần mở lại các đường bay nội địa để phục vụ việc đi lại, phục hồi kinh tế và giải cứu ngành Hàng không. Tuy nhiên, việc mở lại cần tính toán cẩn trọng, từng bước, có kiểm soát để vừa phục vụ hành khách vừa bảo vệ thành quả công tác chống dịch thời gian qua. Ông nhấn mạnh “Đề đường bay nội địa sớm phục hồi, nhà chức trách Hàng không cần có hướng dẫn cụ thể. Cùng với đó, các hãng hàng không cần chủ động chuẩn bị kế hoạch chi tiết để khi được phép khai thác thì sẵn sàng tuyên truyền

và hỗ trợ hành khách các thủ tục cần thiết để đi máy bay”.

Để phục hồi nhanh cần có sự phối hợp đồng bộ, nhịp nhàng giữa các bên liên quan: Không chỉ các hãng hàng không mà các nhà khai thác CHK cũng rất ủng hộ kế hoạch mở lại các đường bay nội địa và quốc tế để phục vụ nhu cầu đi lại của người dân, thông thương hàng hóa. Lúc đầu lượng khách đi lại chưa đông nên từng bước mở cửa để thu hút khách đi lại cho giai đoạn cuối năm.

Ông Nguyễn Thành Nam - Giám đốc CHK Đồng Hới cho rằng việc phân chia các vùng từ nhà chức trách hàng không theo 4 vùng đỏ, cam, vàng và xanh là cần thiết nhưng để thực hiện cần phải chi tiết hơn. Đồng thời sớm công bố

kế hoạch này để các hãng hàng không và chính quyền các tỉnh, thành kịp thời phối hợp chặt chẽ.

Cũng cần có sự liên thông, đồng bộ, thống nhất hệ thống các loại dữ liệu của khách đi máy bay như: tiêm đủ 2 liều vắc xin, giấy xét nghiệm Covid-19, giấy xác nhận khỏi bệnh Covid-19,... để hành khách thấy rõ nên mang giấy tờ gì liên quan để nhận diện nhanh chóng khi check-in.

Khi trở về trạng thái bình thường mới (new normal), việc dự báo lượng hành khách thông qua 22 Cảng hàng không - Sân bay đang khai thác có thể tham khảo phương pháp chuyên gia áp dụng cho CHK sân bay quốc tế Vân Đồn có kết quả như bảng sau:

Bảng 5. Dự đoán lượng hành khách thông qua CHK Sân bay quốc tế Vân Đồn các năm tiếp theo đến 2025 và định hướng 2030.

CẢNG HKQT VÂN ĐỒN	ĐVT	Năm 2020	Năm 2021	Năm 2022	Năm 2025	Năm 2030
		Số liệu thực tế	Số liệu đến 9 và rớt 3 tháng cuối năm	(Giai đoạn phục hồi sau Covid - Tăng 30% QN, 40% QT so với 2019)	(tăng 20% QN, 25% QT so với 2024)	(tăng 10% QN, 10% QT so với 2029)
TỔNG HÀNH KHÁCH	Khách	143,080	62,088	339,652	667,270	1,283,980
* Hành khách Quốc tế	'	39,012	15,240	15,228	34,643	69,165
HK Quốc tế đi	'	1,753	-	6,843	15,568	31,082
HK Quốc tế đến	'	37,259	15,240	8,385	19,075	38,083
* Hành khách Trong nước	'	104,068	46,848	324,424	632,627	1,214,815
HK Trong nước đi	'	50,519	23,424	157,734	307,582	590,640
HK Trong nước đến	'	53,549	23,424	166,690	325,045	624,175
TỔNG HCC THƯƠNG MẠI	L/ chuyển	1,268	672	2,651	5,237	10,091
HCC quốc tế	'	249	192	206	468	935
HCC trong nước	'	1,019	480	2,445	4,768	9,156

Việc mở lại các đường bay là cần thiết để đảm bảo duy trì các hoạt động kinh doanh, đồng thời cũng phải đảm bảo tránh lây lan dịch bệnh ở mức không kiểm soát. Cần phải có lộ trình phân chia theo từng giai đoạn để tăng dần lượng khách đi lại, nhưng trên cơ chế “bay -

dừng bay” khi có các yếu tố rủi ro phát sinh trong quá trình khai thác.

Dự báo sản lượng khai thác không thể dựa trên phương pháp hồi quy được áp dụng dựa trên số liệu trong quá khứ. Số lượng hành khách dự báo hoàn toàn dựa trên phương pháp phân tích của chuyên gia, phụ thuộc vào tình hình kiểm soát

dịch bệnh và các biến chứng có thể nảy sinh trong thời gian tới.

Việc mở lại các đường bay là cần thiết. Không thể để nền kinh tế và chuỗi cung ứng bị đứt gãy nhiều, sau này sẽ khó có thể hồi phục lại được.

V KẾT LUẬN VÀ ĐỀ XUẤT

Như những nguyên tắc chung đã nêu trên, trong bài viết này chúng tôi đề xuất và đưa ra các phương án cụ thể phù hợp cho lĩnh vực vận tải Hàng không, trong đó đề xuất về quy định, về giới hạn tần suất chuyến bay, số lượng khách/chuyến và theo chúng tôi nên có lộ trình nói lỏng dần theo từng giai đoạn.

Thí điểm đón khách quốc tế, thể thông hành: Bộ VH-TT và DL vừa ban hành kế hoạch triển khai các chính sách kích cầu, phục hồi hoạt động du lịch lữ hành giai đoạn cuối năm 2021 và đầu năm 2022. Nội dung nêu rõ bộ sẽ triển khai các biện pháp đảm bảo an toàn cho các điểm đến, cơ sở dịch vụ du lịch, nâng cao năng lực y tế dự phòng, tổ chức thực hiện tốt quy định 5K. Từ đó tạo điều kiện thuận lợi đi du lịch đối với khách nội địa và quốc tế có chứng nhận tiêm chủng vắc xin, phù hợp với hệ thống công nhận quốc tế. Theo đó sẽ thực hiện thí điểm đón khách quốc tế an toàn tại Phú Quốc từ ngày 01 tháng 10 năm 2021. Trên cơ sở đó chuẩn bị từng bước mở rộng ra các điểm đến trong cả nước.

Theo Hiệp hội vận tải hàng không quốc tế IATA, cùng với 290 hãng hàng không thành viên thông báo họ cũng đang phát triển hộ chiếu vắc xin kỹ thuật số với tính năng chính là hành khách chia sẻ kết quả xét nghiệm và tình trạng tiêm chủng vắc xin Covid-19 theo mã QR.

Ngày 04/9/2021 CHK quốc tế Vân Đồn đã đón chuyến bay đầu tiên VN5311 thí điểm chương trình cách ly y tế 7 ngày của Bộ Y tế cho 297 hành khách Việt Nam có "hộ chiếu vắc xin" khởi hành từ Nhật Bản hạ cánh an toàn. Tất cả các hành khách đáp ứng đầy đủ 2 yêu cầu:

+ Tiêm đủ liều vắc xin phòng Covid 19 (liều cuối cùng tiêm trong thời gian ít nhất 14 ngày và không quá 1 năm tính từ thời điểm nhập cảnh).

+ Có kết quả xét nghiệm âm tính với SARS-CoV-2 (bằng phương

pháp Real Time-PCR/RT-LAMP trong vòng 72 giờ trước khi xuất cảnh và được cơ quan có thẩm quyền của nước sở tại chứng nhận).

Toàn bộ quy trình đón tại sân bay và đưa hành khách về nơi cách ly được thực hiện quy củ, chuyên nghiệp, tuân thủ nghiêm túc chỉ đạo của Chính phủ, hướng dẫn của Bộ Y tế, đảm bảo tuyệt đối an toàn cho toàn bộ hành khách và các lực lượng phục vụ chuyến bay tại đây theo các biện pháp an toàn phòng chống dịch ở mức cao nhất. Sau các chuyến bay thí điểm như vậy, tiếp theo đó Chính phủ cùng với tỉnh Quảng Ninh sẽ đánh giá, rút kinh nghiệm trước khi triển khai nhân rộng.

Phương án 1: Hành khách đi máy bay (khi tình hình chung trở về trạng thái bình thường mới) vẫn luôn luôn phải thực hiện nghiêm chỉnh nguyên tắc 5K là Khẩu trang, Khử khuẩn, Khoảng cách > 2m, Không tụ tập, Khai báo y tế và 5T: Tuân thủ nghiêm 5K - Thực phẩm đủ tại nhà - Thầy thuốc đến tại gia - Tiêm chủng tại phường, xã đối với các xã phường tăng cường giãn cách xã hội và Test Covid cùng các quy định đối với người tham gia giao thông về phòng, chống dịch COVID-19 của Bộ Y tế quy định.

Phương án 2: Hành khách hàng không khi đi tham gia giao thông (đi, đến địa phương hoặc địa bàn đang thực hiện chỉ thị 15, 19) cần đáp ứng các yêu cầu quy định và thực hiện nghiêm chỉnh nguyên tắc 5K, 5T và đáp ứng một trong các tiêu chí sau: người đã tiêm đủ liều vắc xin theo quy định, người khỏi bệnh COVID-19, người có giấy xét nghiệm âm tính với COVID-19... Ngoài ra, cần phải luôn luôn thực hiện đầy đủ các biện pháp về phòng, chống dịch theo quy định của Bộ Y tế và Nhà nước quy định.

Hội đồng tư vấn du lịch Việt Nam mới đây cũng đề xuất áp dụng thí điểm thẻ thông hành xanh (hộ chiếu vắc xin) để những người đã tiêm đủ vắc xin, người xét nghiệm Covid-19 âm tính, F0 khỏi bệnh... được thuận tiện đi lại trong nội địa

để từ đó thực hiện được nhiệm vụ kép vừa chống dịch vừa phát triển kinh tế trong bối cảnh sống chung với dịch. ■

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Chỉ thị số 16/CT-TTg ngày 31/3/2020 của Thủ tướng Chính phủ về phòng dịch Covid-19 (gọi tắt là Chỉ thị 16/CT-TTg).
2. Chỉ thị số 15/CT-TTg ngày 27/3/2020 của Thủ tướng Chính phủ về quyết liệt thực hiện đợt cao điểm phòng, chống dịch Covid-19 (gọi tắt là Chỉ thị 15/CT-TTg).
3. Chỉ thị số 19/CT-TTg ngày 24/4/2020 của Thủ tướng Chính phủ về tiếp tục thực hiện các biện pháp phòng, chống dịch Covid-19 (gọi tắt là Chỉ thị 19/CT-TTg).
4. PGS.TS. Nguyễn Duy Đồng, ThS. Nguyễn Ngọc Tân, ThS. Trịnh Đức Thắng, ThS. Nguyễn Thị Út Hiền - Đề xuất mô hình xác định nguyên nhân giảm thiểu tai nạn giao thông trong điều kiện hiện nay ở Việt Nam - Tạp chí GTVT Số ra đặc biệt tháng 11/2019.
5. Khung các biện pháp An ninh, an toàn hàng không trong tình hình "bình thường mới" (Cảng hàng không Quốc tế Vân Đồn).
6. OpenSky 0121 (Tạp chí của Hiệp hội doanh nghiệp hàng không Việt Nam số tháng 1/2021).
7. Tuoitre.vn. "Bộ GTVT lấy ý kiến các địa phương về cách đi lại giai đoạn bình thường mới.
8. Công văn số 3242 /UBND-KGVX Về việc "điều chỉnh một số biện pháp phòng, chống dịch Covid 19 trong tình hình mới trên địa bàn Thành phố" của UBND Thành phố Hà Nội ngày 27/9/2021.
9. Thanhnien.vn "Sân bay Vân Đồn đón chuyến bay đầu tiên với khách có 'hộ chiếu vaccine'.
10. hcdc.vn/hooidap.
11. Nghị quyết 128 của Chính phủ ngày 11/10/2021.